

Co popřát začátečníkům? Stále se učit a studovat vztahy v přírodě, zaznamenávat přírodní ekosystémy, monitorovat. Jen tak lze dospět ke znalostem, které se uplatní v rozhodování v ochraně přírody.

Když jsme se dotkli vzdělání, absolventi pražské geobotaniky si často vzpomenu, že na vašich přednáškách i exkurzích nešlo pouze o odborný výklad týkající se vegetace a vztahů rostlin k prostředí, ale ruku v ruce s tím o výchovu – hovory o hodnotách, k nimž se nezřídka podnětem stávala zastavení v české historii. Jak vidíte roli univerzitního učitele?

Je to role velmi odpovědná a obtížná. Učitel by měl být vynikajícím odborníkem, který se sám řídí imperativem „Dívej se, abys viděl“. Jen tak může ukazovat jiným souvislosti v přírodě a zasadit je do moderního pojetí statistického hodnocení. Studium staré literatury je velmi obohacující a ukazuje na změny, které probíhají. Pro střední Evropu je velice důležitá literatura německá, ale pro nás i starší česká. Souvis-

losti historické mají velký význam a vývoj přírody v době poledové je zásadní pro současnost. Studium paleobotaniky bylo na vysoké úrovni na Německé univerzitě v Praze před válkou u prof. Karla Rudolpha. Válka mnohé zničila, ale přesto jeho následovník Franz Firbas již po válce v německém Göttingenu zachránil nejdůležitější výsledky a mohl uveřejnit zásadní práci o vývoji lesů v postglaciálu. Je potěšující, že se tento obor na katedře botaniky znovu pěstuje a má mnohé inspirující výsledky. Bez vzhledu do minulosti nemůžeme úspěšně chránit současnou přírodu!

Ekologické problémy se díky kontinuálním posunům ve vývoji vztahů mezi lidskou kulturou a přírodou proměňují, mění rozměr... Co považujete za nejžhavější výzvy, které budou muset řešit nejmladší generace absolventů v oborech, jejichž protagonistkou sama jste?

To je obtížná otázka! Již v současné době probíhá velká změna v rostlinných společenstvech, která jsme znali ještě v minulém století. Mnoho druhů ubývá, nebo mizí

úplně, jiné se objevují jako invazní. Je důležité trvale sledovat tyto změny, ale jejich důvody je téměř nemožné postihnout. Roli hraje globální znečištění, změny teplot, ale také jiné hospodaření lidí v krajině. Je třeba trvale vyhledávat části krajiny a společenstva se znaky rovnovážného stavu a snažit se o jejich setrvalou další existenci. Je to úkol dlouhodobý a obtížně splnitelný.

Málo známý je zásadní význam lesů na trvalé lesní půdě, která nebyla v minulosti nikdy změněna na pole nebo sídla. Jenom tam se zachovaly plnohodnotné ekosystémy s charakteristickou půdní flórou a faunou. Je velmi důležité tyto lesní porosty, i třeba malé rozlohy, zachovat pro další léta. Přeji mladé generaci mnoho úspěšného úsilí a nadějných výsledků!

Děkujeme a blahopřejeme k ocenění, s přáním pevného zdraví a činnosti do dalších let.

K dalšímu čtení např. Živa 2003, 2: XXI; 2013, 2: XXIX–XXX; 2018, 4: XCI; 2020, 4: XCIII–XCVI.

Ceny Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky za rok 2020

Cena Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky je udělována na základě doporučení Rady AOPK ČR. Chce upozornit na zajímavé osobnosti a počiny, které pomáhají zlepšit stav naší přírody. V r. 2018 získalo ocenění Arcibiskupství pražské za šetrné lesní hospodaření na Rožmitálsku a manželé Leo a Zuzana Burešovi za celoživotní přínos pro ochranu a výzkum přírody v Jeseníkách (blíže také v Živě 2020, 2: XLIV–XLVI). Za r. 2019 cenu obdržela firma ZEMSPOL za šetrné zemědělské hospodaření v Moravském krasu a Petr Moucha za celoživotní práci pro naši přírodu, zejména pro ochranu lesů. Za loňský rok tedy byla udělena potřeť, již tradičně na konferenci Vybrané problémy naší přírody a krajiny, kterou Agentura pořádá spolu s Fakultou životního prostředí České ze-

městské univerzity v Praze. Konala se on-line 28. ledna 2021 (odkaz na její záznam najdete na webu Agentury), ocenění předával děkan FŽP ČZU Vladimír Bejček a ředitel AOPK ČR František Pelc.

V kategorii Počin získalo ocenění Povodí Moravy za některé revitalizační a renaturační projekty v povodí řek Morava a Dyje. Na Dyji, na státní hranici, se tři odstavená ramena vrátila zpět řece, která tím získala třetinu délky, o kterou v minulosti přišla. S Dyjí souvisí i další projekt v Novosedlích, kde se na více než 10 ha obnovil lužní les. Ten bude společně s rozvlněním toku a odstraněním hráze přispívat ke zvýšení zásob vody v krajině a současně ke zlepšení situace během povodní. Významná je také podpora renaturace řeky Moravy u Štěpánova, kde bylo odstraněno opevnění břehů

a z těžkých balvanů pak vznikly prvky, které napomáhají vývoji řeky.

„Těší mne, že se v posledních letech daří alespoň některé názory ochrany přírody a vodohospodářů sblížovat. Zatímco dříve se především narovnávala koryta potoků a řek, lil se beton a břehy byly opevňovány těžkým kamenným záhozem, nyní se naštěstí realizuje čím dál víc projektů, které navracejí řekám prostor a přirozený charakter. Sem patří i některé projekty dnes oceněného Povodí Moravy,“ řekl F. Pelc.

V kategorii Osobnost byla spolu s Jarmilou Kubíkovou (blíže v rozhovoru výše) oceněna RNDr. Dana Bartošová, která od r. 1978 pracuje na Správě chráněné krajinné oblasti Beskydy a s neutuchající energií a nasazením se celý profesní život věnuje tomu, aby v naší krajině mohly žít velké šelmy (viz také Živa 2005, 1: 37–40).

„Obě dámy, jedna botanička, druhá zooložka, jsou fascinující svým celoživotním zápallem pro ochranu naší přírody. Jsem velmi rád, že právě ony získaly Cenu Agentury ochrany přírody a krajiny ČR,“ uvedl F. Pelc.

Více na www.ochranaprirody.cz